

Kursrapport för Straffrätt, 15 hp, höstterminen 2025, kurskod: JU211L, tillfälleskod: 29246 Inledning om hur kursen bedrevs HT25

Enligt Stockholms universitets regler för undervisning och examination ska en kursrapport sammanställas senast tio veckor efter avslutad kurs. I detta dokument sammanställer jag den kursrapport som enligt universitets centrala riktlinjer ska göras. Detta dokument innehåller därför en sammanställning av kursvärderingen samt kursansvariges analys av denna.

Inledningsvis ska sägas något allmänt om under vilka förutsättningar som kursen bedrevs HT25. Kursen har bedrivits i linje med Stockholms universitets centrala beslut och Juridiska institutionens beslut att undervisningen ska ske i fysiska undervisningssalar på plats vid Stockholms universitet. Det kan dock noteras att några få föreläsningar genomfördes digitalt via Zoom eller genom inspelade föreläsningar som fanns tillgängliga på kurssidan i Athena. I linje med universitetets och institutionens riktlinjer, utgjorde dessa ett litet inslag på kursen. Enstaka seminarium hölls helt eller delvis i Zoom, vilket berodde på att det under vissa dagar på kursen inte fanns lediga undervisningslokaler. Inslagen av den digital undervisningen motiverades alltså huvusakligen av praktiska skäl.

Kursansvarig

Annika Suominen

Svarsfrekvens och resultat från de universitetsgemensamma frågorna

Svarsfrekvens: Totalt besvarade endast 12 studenter kursvärderingen. Under HT25 var totalt 327 studenter registrerade på kursen (inkl. omregistrerade studenter). Således besvarades kursvärderingen av cirka 4 % av de studenter som var registrerade på kursen. Det ska framhållas att det till följd av den låga svarsfrekvensen är en utmaning att dra slutsatser om bland annat hur pass representativa de inkomna svaren är.

Resultatet av de kvantitativa universitetsgemensamma frågorna: I enligt med riktlinjerna från Stockholms universitet, läggs resultatet från de universitetsgemensamma kvantitativa frågorna till denna kursrapport som en bilaga.

Kursansvariges sammanställning av fritextsvaren

Kursen styrkor enligt studenterna: Av de kvalitativa delarna av kursvärderingen, med fritextsvar rörande kursens styrkor framhålls många positiva aspekter. Som kursansvarig ser jag mycket positivt på att studenterna – även vid denna kursvärdering – upplever att kursupplägget följer en logisk och genomtänkt struktur, där föreläsningar och seminarier matchar varandra ämnesmässigt och det finns en tydlig och tänkt progression inom kursen.

”Lärarna! Alla var så kunniga.”

”Tyckte att seminarieundervisningen var mycket lärorik.”

”Mycket bra föreläsningar. Informativa och pedagogiska.”

”Seminariernas upplägg, frågorna och rättsfallen som diskuterades var intressanta och givande.”

”Regelbundenheten mellan föreläsningarna och seminarerna. Tydligt upplägg och tydlig kronologi i undervisningen sett till hur man enklast förstår straffrätten.”

”Bra med samtida kopplingar, tänker på många relevanta rättsfall i undervisningen och PM-uppgiften som byggde på straffrättsreformen.”

Studenterna framhåller särskilt seminarerna som en tydlig styrka hos kursen – studenterna upplever att seminarerna ger möjlighet till fördjupning och att seminarerna ger en god förståelse av de straffrättsliga frågor och teman som seminarerna uppmärksammar. Samtidigt ger seminarerna också enligt studenterna tillfälle att fråga undervisande lärare om det är något som man som student särskilt undrar över. Flera studenter framhåller

också att de upplevde det som mycket positivt att de inför och vid seminarierna fick en bättre förståelse av hur man bör och kan gå tillväga för att ”lösa” olika straffrättsliga problemkomplex.

Vidare framhåller studenterna att även föreläsningarna är en tydlig styrka med kursen: de ger tillfälle till både översikt och fördjupning, särskilt framhålls att föreläsningarna ger möjlighet till en översikt eller inventering av de viktigaste straffrättsliga problemkomplexen inom ett visst område. Några studenter framhåller också att föreläsningarna bidrag till att konkreta visa på vad som inom ramen för kursen menas med att studenterna ska inta ett kritiskt förhållningssätt till straffrättsämnet.

En annan styrka som framhålls när det gäller undervisningen – vad gäller både föreläsningar och seminarier – är att studenterna anger att de upplever att de teman som uppmärksammas under kursens gång har haft en tydlig koppling till samhällsutvecklingen och vad straffrättens roll i ett bredare samhällsperspektiv. I detta avseende skriver flera studenter att de särskilt uppskattar att undervisningen inte bara fokuserade på att tillämpa relevanta bestämmelser, utan att kursen gav tillfälle att uppmärksamma varför olika straffbestämmelser ser ut som de gör, vilka avvägningar som lagstiftaren gjorde i samband med att något kriminaliserades, o.s.v. Speciellt PM-uppgiften uppmärksammades också i detta hänseende. Eftersom det är en medveten satsning från kursföreståndaren att både synliggöra vad ett kritiskt/akademiskt förhållningssätt till juridiken innebär (och att det kan se ut på många olika sätt) och att synliggöra och problematisera straffrättens roll i samhället, är det givetvis positivt att vi som lärarlag – även i denna kursvärdering och på ett ännu tydligare vis i jämförelse med tidigare kursvärderingar – har nått fram till studenterna på framför allt dessa punkter eftersom dessa moment är tänkta att genomsyra kursens alla moment.

Studenterna ger genomgående goda omdömen om lärolaget i sin helhet. Genomgående framhåller studenterna att lärarna på kursen är intresserade och engagerade i straffrättsämnet och i sin läroroll. De undervisande lärarna beskrivs som pedagogiska, tydliga, kunniga, strukturerade och är skickliga på att förklara komplexa begrepp eller problem och att synliggöra olika problemkomplex. Det är givetvis ett mycket gott betyg till oss som lärolag.

På den särskilda frågan om vilka undervisningsmoment som särskilt bidragit till studenternas förståelse av straffrätten framhåller studenterna – även vid denna kursvärdering – seminarierna som det enskilt starkaste momentet på kursen i detta avseende. Generellt uppger studenterna att seminarierna bidragit till en fördjupad förståelse för straffrättsämnet och studenter har särskilt uppskattat att seminarierna (och även föreläsningarna) också innehållit inslag som fångar upp aktuella lagförslag, rättsfall och inslag av ett kritiskt/akademiskt förhållningssätt. Flera påpekar också att det är kursen som helhet som bidragit till att öka förståelsen för straffrätt. Vi drar slutsatsen att det igen är

seminarieundervisningen och egentligen undervisningen som helhet som bidrag till att stärka studenternas förståelse för straffrättsämnet. Även PM-uppgiften har lyfts upp i detta hänseende, som vi som lärarlag ser som mycket positivt.

På den särskilda frågan om på vilket sätt grundkursen i straffrätt *bidragit till att utveckla förståelse för och förmågan att använda juridisk argumentation, inklusive lagtolkningsfrågor*, kan det framhållas att studenter vid besvarandet av andra delar av kursvärderingen skriver även om denna fråga. Fritextsvaren på denna del är således att det är flera moment på kursen som bidragit till detta. Vår övergripande slutsats är att det är kursen som helhet som stärkt studenternas förmåga i detta avseende. När konkreta exempel nämns från undervisningen, lyfter studenterna bland annat fram föreläsningarna och seminarierna och speciellt PM-uppgiften. I några fritextsvar framhålls också att det uppskattas att det genomgående under kursen har påpekats vikten av argumentation. De följande kommentarena är ganska typiska för de svar som lämnats i förhållande till frågan hur kursen stärkt studenternas juridisk argumentation:

”Det som straffrätten mest bidragit till är förståelsen av rekvisit i en bestämmelse och hur man tolkar och tillämpar dessa på en konkret situation.”

”PM-uppgiften lärde mig att argumentera och tolka lagtext utifrån principer.”

På den särskilda frågan om på vilket sätt grundkursen i straffrätt *bidragit till att stärka förmågan att kunna anlägga ett kritiskt förhållningssätt i förhållande till juridiken*, nämner flera studenter att de uppskattat att det vid föreläsningarna konkretiserats vad som menas med ett kritiskt förhållningssätt i förhållande till temat för den aktuella föreläsningen. Vissa menar att detta kunde gjorts mer systematiskt genom hela kursen, som är något vi kommer att se på vidare.

Andra kommentarer relaterar till PM-uppgiften och seminarieuppgifterna. Också legalitetsprincipen lyfts upp som ett tema som har genomsyrat undervisningen och bidragit till att ha ett kritiskt förhållningssätt. Vissa studenter anger att kursen har ett för stort fokus på kritiska synpunkter.

Vissa studenter verkar ger uttryck för att de efter grundkursen i straffrätt inte enbart fått med sig verktyg för att kunna inta ett kritiskt/akademiskt förhållningssätt till straffrättsämnet, utan till juridiken som sådan. Det tyder på att kursen har lagts upp på ett sådant vis att studenterna genomgående tränats på generiska förmågor, med straffrätten som exempel, och att dessa stärkts hos studenterna. Vissa studenter ger uttryck för att de kritiska inslagen var för många och att det kanske var onödigt. Vi kommer således se över detta moment inför framtiden.

Kursens svagheter enligt studenterna: Av de kvalitativa delarna av kursvärderingen, med fritextsvar rörande kursens svagheter – och därmed vad som eventuellt kan förbättras med kursen så framkommer det att vissa studenter upplevde tidsbrist vid tentamen. En

student efterfrågade mer tydliga kritiska aspekter i undervisningen. Någon student påpekade att undervisningen är relativt hektisk under en period under kursens gång och att mer tid efterfrågades. Någon student bemärkte att Kriminalrättens grunder var ganska svår som kurslitteratur. Någon student upplevde också kurslitteraturen som mindre optimal. Någon student kommenterade på att studenter med förlängd skrivtid ”gynnades” av att de hann ha undervisningen gällande påföljdsdelen.

Kursansvariges analys och slutsatser av behovet av förändringar

Reflektioner över de synpunkter som framkommit i kursvärderingen avseende kursens svagheter

Gällande önskemålet om utökad tid på tentamen är det en synpunkt som vi ibland får. Vi kan framhålla det som vi brukar säga under kursens gång: frågorna som ställs på tentamen är givetvis anpassade till den tid som studenter har till sitt förfogande och att bedömningen av tentamenssvaren givetvis utgår från att frågorna på tentamen ska besvaras inom en viss tid. Vidare kan sägas att vi i lärolaget alltid försöker säkra att tentamensfrågorna återspeglar undervisningen under innevarande termin och har man deltagit aktivt vid föreläsningarna och seminarierna så är det både möjligt och görbart att besvara frågorna på ett insiktsfullt vis under den tid som tentamen går. Samtidigt som ett tentamenstillfälle är en övning i att under en viss tid kunna besvara på straffrättslig frågor på ett adekvat sätt, ska det inte vara en alltför orealistisk möjlighet att besvara på frågorna inom den angivna tiden. Slutsatsen är därför att ingen särskild åtgärd vidtas, men att vi i lärolaget fortsätter med att formulera tentamensfrågor som återspeglar undervisningen. Vi kan även säga att om vi tittar på detta utifrån lärarnas synpunkter har detta inte återspeglats i rättningen eller i poängsättningen. Vi eftersträvar alltid att frågorna på tentamen ska kunna besvaras och kunna besvaras bra baserat på undervisningen som en utgångspunkt.

I förhållande till att kursen kunde haft mer genomgående kritiska aspekter och det delvis motstående argumentet att fokus var för mycket på kriminalpolitiska eller samhällsaktuella aspekter försöker vi alltid på kursen hitta en balans. Som helhet anser vi att fokus bör ligga huvudsakligen på gällande rätt, som utgör grunden för straffrätten. Den går dock inte att se på i ett vakuum, och samhällsliga (eller om man vill kalla det kriminalpolitiska) aspekter påverkar straffrätten och dess utformning. Det kritiska förhållningssättet är ett sätt att problematisera och vrida och vända på frågor.

I förhållande till att kursen under tider kan upplevas som hektisk förstår vi att det är mycket straffrättslig information som ska läras på en relativt kort tid. Vi försöker hålla upplägget balanserat och försöker även se till att det inte blir mer än två seminarier per vecka, just för att se till att det finns tid att förbereda inför undervisningen. Samtidigt är detta en universitetsutbildning som förutsätter fulltidsstudier. Juridiken och straffrätten är ett relativt svårt ämnesområde som kräver att man sätter sig ner och läser materialet, inte en

utan flera gånger. Det är av den anledningen reserverat lite tid på slutet av kursen för att studenterna ska kunna repetera och läsa igenom litteraturen och sina egna anteckningar minst en gång till innan tentamen.

I förhållande till att kurslitteraturen inte är optimal kan vi på kursen delvis hålla med. Utmaningen är dock att det inte finns likvärdiga böcker som t.ex. Kriminalrättens grunder kan ersättas med. Detta är kursföreläsaren högst medveten om, men det är dock något som är en liknande utmaning på flera straffrättskurser på olika universitet i Sverige. Utan att det kanske löser problemet i sig, försöker vi lägga fokus just på föreläsningarna på straffrättens grundkurs för att delvis parera att litteraturen delvis är relativt gammal. På samma sätt innehåller seminarieundervisningen till stora delar rättsfall och annat material, just för att ge mer material som är relevant för de olika temana. Kursföreläsaren ser över denna aspekt inför varje termin, och är således medveten om utmaningarna här.

Gällande synpunkten att studenter med förlängd skrivtid ”gynnades” av undervisningen i påföljdsläran kan följande sägas. Det stämmer att de med förlängd skrivtid har fått ta del av undervisningen på påföljdsdelen. Det blir oakttat så, eftersom vi inte kan påverka systemet med förlängd skrivtid. Vi bedömde att temat var såpass relevant och aktuellt att vi ändå ville ha det. Vi hade självklart resonerat kring detta innan PM-uppgiften och hade även funderat kring hur detta kan påverka bedömningen. Med tanke på att alla studenter oavsett skrivtid hade tillgång till kursmaterialet, bedömdes inte studenter med förlängd skrivtid gynnas specifikt av detta. Detta har också varit i fokus vid rättandet av PM med förlängd skrivtid.

Övriga kommentarer

Även vid den här kursvärderingen vill jag som kursansvarig framhålla att studenter under den här kursomgången har varit relativt aktiva vid föreläsningarna. Vi ser det som positivt att studenterna också denna termin har ställt följdfrågor vid föreläsningarna direkt till den som hållit i föreläsningen. Vi tror att det är en fortsatt positiv effekt av återgången från digital till campusbaserad undervisning: att studenter är mer aktiva under föreläsningarna och kan ställa frågor direkt till föreläsaren under just själva föreläsningen. Vi ser även den här kursomgången att det talar med styrka för att fortsätta låta den absoluta merparten av föreläsningarna ges på plats på campus.

Det kan tilläggas att utfallet av tentaresultatet från den ordinarie tentamen HT25 var i linje med tidigare tentamen (kanske till och med lite bättre). Det tyder dels på att kvaliteten på undervisningen mellan kursomgångarna håller en jämn nivå, dels att det finns ett nära samband mellan undervisningen och examinationen eftersom examinationen baseras på den undervisning som bedrivits under innevarande termin.

En sista aspekt som bör beröras i en kursrapport av det här slaget är utfallet på frågan som rör vilken tid som studenter lagt ned på sina studier. Av sammanställningen rörande den

frågan framgår att det spretar något rörande hur mycket tid som studenterna lägger ned på sina studier, inkl. schemalagd undervisning. Inte alla studenter förefaller ägna sig åt heltidsstudier. Vi vill därför understryka att vi utgår från att studenter bedriver studier på heltid och att vi ser ett omedelbart samband mellan den tid som studenter lägger ned på förberedelser inför (framför allt) seminarieundervisningen och utfallet på tentamen. Vi vill därför understryka att kursen kräver att man som student lägger ned 40 timmar (inkl. schemalagda föreläsningar och seminarier) i veckan om man ska få åtminstone godkänt på de examinerande momenten. Vi vill också framhålla att kursen pedagogiskt har strukturerats utifrån att den studeras på heltid, vilket betyder att tempot på kursen kan upplevas som relativt högt. Därför är både upplägget på kursen, schemat och tid för egen inlärning tänkt att fungera såsom heltidsstudier.

Bilagor

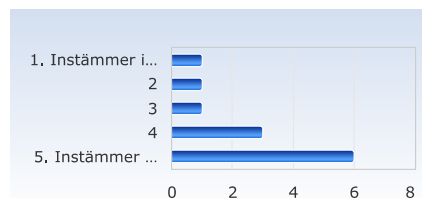
Till denna kursrapport bifogas sammanställningen över de kvantitativa universitetsgemensamma frågorna.

Kursvärdering Straffrätt HT25

Antal svar: 12

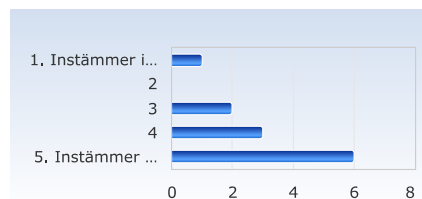
1. Överlag är jag nöjd med kursen.

Överlag är jag nöjd med kursen.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (8,3%)
2	1 (8,3%)
3	1 (8,3%)
4	3 (25,0%)
5. Instämmer helt	6 (50,0%)
Summa	12 (100,0%)

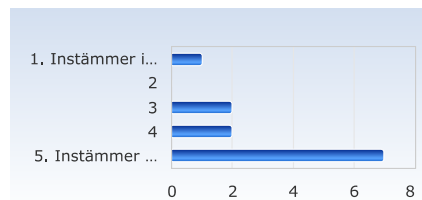
2. Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.

Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (8,3%)
2	0 (0,0%)
3	2 (16,7%)
4	3 (25,0%)
5. Instämmer helt	6 (50,0%)
Summa	12 (100,0%)

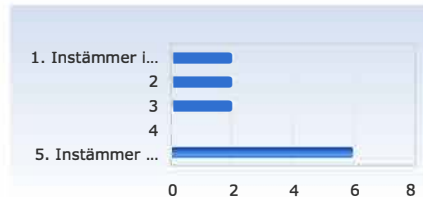
3. Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.

Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (8,3%)
2	0 (0,0%)
3	2 (16,7%)
4	2 (16,7%)
5. Instämmer helt	7 (58,3%)
Summa	12 (100,0%)

4. Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.

Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	2 (16,7%)
2	2 (16,7%)
3	2 (16,7%)
4	0 (0,0%)
5. Instämmer helt	6 (50,0%)
Summa	12 (100,0%)

5. I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.

I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.	Antal svar
16 - 18	0 (0,0%)
19 - 21	1 (8,3%)
22 - 24	0 (0,0%)
25 - 27	0 (0,0%)
28 - 30	5 (41,7%)
31 - 33	0 (0,0%)
34 - 36	2 (16,7%)
37 - 39	0 (0,0%)
40 - 42	4 (33,3%)
43 - 45	0 (0,0%)
Summa	12 (100,0%)

